

ЗМІСТ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ ШОСТОГО (СЬОМОГО) РОКУ ЖИТТЯ

Сучасний стан розвитку суспільства відповідно до своїх потреб висуває ті чи ті вимоги до певного рівня освіти, й до передшкільного зокрема, у межах якого відбувається підготовка дітей до школи.

Відповідно до оновленого Базового компонента дошкільної освіти (2012 р.), творчим колективом фахівців галузі дошкільної освіти, під керівництвом заступника Міністра освіти і науки України Б. Жебровського, було підготовлено програму розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». В основу програми покладено особистісно орієнтований, інтегрований і компетентнісний підходи до роботи з дітьми. При написанні цього навчально-методичного посібника ми опиралися на зміст розділу «Пізнавальний розвиток» програми «Впевнений старт» [14].

Крім змісту математичного розвитку старших дошкільників за програмою «Впевнений старт» [19], ми пропонуємо й зміст різнорівневих програм з методики математики [15; 16], розроблених нами та адаптованих до оновленого Базового компонента дошкільної освіти в Україні (2012 р.), даючи можливість творчим вихователям працювати з дітьми відповідно до їхніх психічних можливостей, темпу мислення, інтересів, створюючи тим самим комфортні умови для опанування дітьми знань, умінь і навичок. Подаємо зміст програм для роботи з дітьми 6-го (7-го) року життя з методики формування елементарних математичних уявлень.

Зміст різнорівневих програм

6-й рік життя (старша група)

1-й квартал

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ

Формувати знання про числа та цифри першого десятка, уміти оперувати лічбою в межах 10. **Учити розуміти** склад числа з одиниць у межах п'яти; що число не залежить від величини предметів, відстані між ними, просторового розташування та напрямку лічби. **Ознайомлювати** зі структурою арифметичної задачі та **вправляти** в складанні задачі-драматизації.

Учити порівнювати предмети за величиною шляхом накладання та прикладання їх один до одного, **визначати** величину оточуючих предметів за допомогою окоміру. **Учити розуміти,**

що величина предмета може вимірюватися за допомогою іншого предмета, який називається умовною міркою, або мірою; **вимірювати** за допомогою умовної міри довжину, ширину, висоту й товщину предметів, обсяг рідких і сипких речовин; **використовувати** отримані знання та вміння в ігровій діяльності, повсякденному житті.

Ознайомлювати з поняттями: *прямокутник, овал*. **Учити** визначати форму предметів за допомогою геометричної фігури як еталона (м'яч, кавун схожі на кулю, хустинка – на трикутник); **виконувати** малюнки за допомогою геометричних фігур. **Ознайомлювати** з поняттям *ромб*, його характерними особливостями.

Учити визначати напрямки під час гри за допомогою покажчиків (стрілок), **орієнтуватися** на плані-схемі, **виконувати** за ним завдання.

Формувати знання про дні тижня, їхню послідовність. **Ознайомлювати** з календарем, **формувати** вміння користуватися ним.

СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ

Формувати знання про числа й цифри в межах 7, **учити** розуміти утворення кожного числа, **розрізняти** кількісну й порядкову лічбу, **знаходити** місце числа в числовому ряду. **Учити**, що число не залежить від величини предметів, відстані між ними, просторового розташування та напрямку лічби. **Ознайомлювати** зі структурою арифметичної задачі.

Учити порівнювати величину двох предметів шляхом накладання та прикладання їх один до одного, **знаходити** такий самий за величиною з групи предметів; **розуміти**, що величина предмета може вимірюватися за допомогою іншого предмета, який називається умовною міркою або мірою; **вимірювати** за допомогою умовної міри довжину, ширину, висоту й товщину предметів, обсяг сипких речовин; **використовувати** отримані знання в ігровій діяльності.

Ознайомлювати з поняттям *прямокутник*. **Учити** визначати форму предметів за допомогою геометричної фігури як еталона; **розвивати** кмітливість шляхом пошукових ігор різноманітної складності.

Учити визначати напрямки під час ходи, бігу.

Формувати знання про дні тижня.

НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ

Формувати знання про числа та цифри в межах 7, **розуміти** різницю між кількісною та порядковою лічбою; що число не залежить від величини предметів, відстані між ними, просторового розташування й напрямку лічби.

Порівнювати величину двох предметів шляхом накладання та прикладання їх один до одного. **Учити**, що величина предмета може вимірюватися за допомогою іншого предмета, який називається умовною міркою або мірою; **вимірювати** за допомогою умовної міри довжину, ширину, висоту та товщину предмета.

Ознайомлювати з поняттям *прямокутник*. **Учити визначати** форму предметів за допомогою геометричної фігури як еталона.

Продовжувати навчати орієнтуватися в просторі: ліворуч, праворуч, угорі, унизу, попереду, позаду та ін.

Учити називати частини доби, встановлювати послідовність подій: учора, сьогодні, завтра.

2-й квартал

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ

Формувати знання дітей про числа й цифри першого десятку. **Учити рахувати** предмети, звуки, рухи в межах 10; **розуміти** кількісний склад числа з одиниць у межах 7, склад числа з двох менших у межах 10, використовуючи всі варіанти; **називати** числа по порядку від будь-якого числа; **порівнювати** суміжні числа та визначати їх у грі «Назви сусідів»; **використовувати знання** в різноманітних видах самостійної діяльності. **Формувати розуміння** структури арифметичної задачі; **уміння** складати задачі-драматизації, задачі-ілюстрації.

Продовжувати навчати вимірювати умовною мірою довжину, ширину, висоту, товщину предметів, обсяг сипких і рідких речовин; **визначати міру** (склянка, терези, лінійка, столова ложка, чайна ложка, миска та ін.), що використовується під час вимірювань різноманітних речовин.

Учити розрізняти площинні та об'ємні геометричні фігури. **Формувати поняття** про чотирикутник. **Учити виділяти** істотні ознаки знайомих геометричних фігур незалежно від їхньої величини та форми; **ділити** геометричні фігури по діагоналі на 8–12 частин, **складати** з частин ціле.

Учити визначати місце розташування предмета відносно іншого; **користуватися** планом-схемою, самостійно складати її.

Учити називати дні тижня, їхню послідовність; **розуміти** поняття *вчора, сьогодні, завтра*; **пояснити**, що рік складається з чотирьох пір року, кожна пора року – з трьох місяців; **орієнтуватися** на циферблаті годинника.

СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ

Формувати знання про числа та цифри першого десятка. **Розуміти** кількісний склад числа з одиниць у межах 5. **Навчати** дітей **порівнювати** суміжні числа, **розвивати** пізнавальну активність. **Формувати розуміння** структури арифметичної задачі, **уміння** складати задачі-драматизації.

Навчати вимірювати об'єм рідких речовин. **Продовжувати** **учити** вимірювати умовною міркою довжину, ширину, висоту, товщину предметів, об'єм сипких речовин.

Ознайомлювати з поняттям *овал*. **Формувати** поняття про чотирикутник, **навчати розрізняти** площинні та об'ємні фігури. **Закріплювати** знання про їхні властивості.

Учити визначати місце розташування предметів відносно інших.

Учити називати дні тижня, їхню послідовність.

НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ

Продовжувати навчати дітей кількісної та порядкової лічби в межах 9. **Формувати** знання про числа та цифри в межах 9. **Учити розуміти** кількісний склад числа з одиниць у межах 3; **порівнювати** суміжні числа. **Ознайомлювати** зі структурою арифметичної задачі.

Учити вимірювати умовною міркою довжину, ширину, висоту, товщину предметів, об'єм сипких речовин; **встановлювати** ряд величин за одним з параметрів.

Ознайомлювати з поняттям *овал*, **пояснювати**, чим овал відрізняється від круга, прямокутника.

Учити визначати напрями руху під час ходьби, бігу.

Формувати знання про дні тижня.

3-й квартал

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ

Учити розуміти склад числа з двох менших чисел; **називати** числа по порядку від будь-якого числа; **виконувати** практичні дії з множинами, поєднуючи їх і знаходячи різницю (ігри-завдання А. А. Столяра); **оперувати** числами та цифрами в межах 10; **рахувати** парами; **розв'язувати** нерівності, задачі на логічне мислення, арифметичні задачі, приклади; **складати** задачі-драматизації, задачі-ілюстрації.

Учити розуміти значення слів *мілко-глибоко*, **знаходити** предмети на картинках, ілюстраціях за зразком; **проводити** прямі лінії за допомогою лінійки, **відміряти** відрізки. **Ознайомлювати** з одиницею виміру – кілограмом.

Формувати навички поділу геометричних фігур на частини (навпіл, на чотири частини в різних напрямках), **складання** з частин цілого, **малювання** різноманітних предметів за допомогою геометричних фігур.

Формувати вміння працювати за планом-схемою в груповій кімнаті та на ділянці дошкільного навчального закладу, **малювати** фігуру людини, **виконувати** завдання типу «Продовж візерунок».